

KAJ JE KIBERNETIKA?

Kaj vse je danes kibernetika? Kibernetika je v zadnjih desetletjih, predvsem pa v zadnjih nekaj letih postala spet zelo popularna. Izdajajo se zborniki o zapuščini kibernetike, pišejo se knjige o njeni kapitalistični hipotezi, o njenih političnih aplikativnih poskusih, obujajo se kibernetične ideje kot začetku posthumanizma, iščejo se zgodovinske povezave med umetno inteligenco in kibernetičnimi napravami itd. Kako se potem vrniti h kibernetiki?

Zatakne se že pri vprašanju, kaj sploh je kibernetika. Nikakor ni jasno, kdo je njen glavni akter, kaj so njena ključna dela, kako so se širile kibernetične ideje. Kako potem sploh zamejiti ta pojav in ga določiti kot objekt?

V predavanju se bomo lotili teh vprašanj in načrtali nekaj ključnih konceptualnih potez, ki določajo kibernetiko kot gibanje neke ideje: ideje po kontingentnem (samo)nadzoru, ki preči živa in neživa »bitja«. Gre za živo gibanje, gre za raznolikost teoretskih razprav, ki lahko danes obudijo določena vprašanja in na novo ovrednotijo distinkcije, ki so že dolgo odločene in samoumevne (diskretno-kontinuirano, človek-stroj itd.). Gre hkrati tudi za heterogenost posameznikov: nekaterih so si nasprotovali znotraj svoje domene (matematika Norbert Wiener in John von Neumann), drugi so bili zunanji sami kibernetični notranjosti (psihoanalitik Lawrence Kubie), tretji so delovali prek številnih področij in razširjali paradigmo (teoretsko Gregory Bateson, praktično J.C.R. Licklider) itd. Vsi ti posamezniki so podtalno širili poslanstvo kibernetike, ki je zgodovinsko poniknila le zato, ker se je razpršila na vse konce.